

Οι πρώτοι Παιδίατροι Καθηγητές της Ιατρικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης:

Σόλων Βέρας, Σπύρος Χαροκόπος, Χρίστος Κασίμος

Ρ. Παππά, Σ. Τσόκου, Ε. Χριστοπούλου-Αλετρά, Π. Γιγής

Ιστορία Ιατρικής, Ιατρικό Τμήμα Α.Π.Θ.

Με την αναφορά αυτή στους τρεις πρώτους καθηγητές Παιδιατρικής της Ιατρικής Σχολής του Α.Π.Θ., αφενός θέλουμε να προβάλλουμε το πολυσήμαντο έργο του Σόλωνα Βέρα, του Σπύρου Χαροκόπου και του Χρίστου Κασίμου στον τομέα της ανάπτυξης της Παιδιατρικής στη Β. Ελλάδα, σε εποχές ιδιαίτερα δύσκολες για τη Θεσσαλονίκη και το Πανεπιστήμιο και αφετέρου να τιμήσουμε τη μνήμη τους μέσα στα πλαίσια του εορτασμού των 60 χρόνων από την ίδρυση της Ιατρικής Σχολής, στη Θεσσαλονίκη.

Σόλων Βέρας¹

Με την ίδρυση της Ιατρικής Σχολής της Θεσσαλονίκης, το 1942, αμέσως προέκυψε το θέμα της στελέχωσής της με το προσωπικό εκείνο, που θα επάνδρωνε τα Εργαστήριά της και τις νεοϊδρυθέντες τότε Κλινικές. Ως αρχή στη διαδικασία αυτή τηρήθηκε η εκλογή πρώτα των τακτικών καθηγητών, οι οποίοι με τη σειρά τους θα ήταν οι υπεύθυνοι για την επιλογή και εκλογή των κατώτερων στελεχών της Σχολής. Στα πλαίσια της διαδικασίας αυτής, πρώτος εκλεγμένος καθηγητής της Παιδιατρικής της Ιατρικής Σχολής του Α.Π.Θ. ήταν ο Σόλων Βέρας.

Ο Βέρας, γεννημένος στη Σμύρνη το 1887, σπούδασε Ιατρική στη Γαλλία, όπου και αναγορεύτηκε διδάκτορας το 1908. Από το 1921 έως το 1936 διηύθυνε το Παιδιατρικό Τμήμα του "Γαλλικού Νοσοκομείου" και της "Πολυκλινικής" των Αθηνών. Διετέλεσε Πρόεδρος της "Ελληνικής Παιδιατρικής Εταιρείας" κατά τα έτη 1938 και

1939 και Υγειονομικός Επιθεωρητής του "Πατριωτικού Ιδρύματος Προστασίας του Παιδιού" από το 1938 έως το 1942.

Το 1942 εξελέγη παμψηφεί καθηγητής της Παιδιατρικής Κλινικής της νεοσύστατης τότε Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Μετά όμως την απελευθέρωση, το 1945, εξεδόθη Συντακτική πράξη η οποία καταργούσε την Ιατρική Σχολή και έπαυε όλους τους καθηγητές, ενώ συγχρόνως την επανίδρυε με ειδικές διατάξεις. Μετά την επανίδρυσή της εκλέχθηκαν μόνο 11 τακτικοί καθηγητές, μεταξύ των οποίων δεν συμπεριελήφθη ο Σόλων Βέρας. Η εκλογή που ακολούθησε για την πλήρωση της θέσεως του Βέρα απέβη άγονη και έτσι ανέλαβε την έδρα της Παιδιατρικής, με ανάθεση, ο καθηγητής της Α' Παθολογικής Κλινικής Κάρολος Αλεξανδρίδης. Κατά της εγκυρότητας της νέας αυτής εκλογής ο Σόλων Βέρας προσέφυγε στο Συμβούλιο Επικρατείας. Η Ιατρική Σχολή ωστόσο, σε συνεδρίασή της στις 8 Απριλίου του 1946, έκρινε νομότυπη τη διαδικασία κατά την οποία ο υποψήφιος δεν είχε συγκεντρώσει την απαιτούμενη πλειοψηφία και έκρινε πως ενδεχόμενη απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας να κάνει δεκτή την αίτηση ακύρωσης του Βέρα θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως "εθνική συμφορά" για τη Βόρειο Ελλάδα.

Η αντίδραση του Βέρα, που ακολούθησε, ήταν απόλυτα δικαιολογημένη, καθώς στη συνεδρίαση της Σχολής για τη νέα αυτή του κρίση διατυπώθηκαν εις βάρος του κατηγορίες, που αφορούσαν στα Εθνικά του αισθήματα. Ο Βέρας θεωρώντας τη θέση αυτή των εκλεκτόρων του απο-

κλειστικά υπεύθυνη για τη μη επανεκλογή του και για να αποδείξει το άδικο της επίθεσης αυτής καθώς και τη βαθιά πίστη του στα θιγόμενα ελληνικά του ιδανικά, προσεκόμισε μια σειρά από πιστοποιητικά, προκειμένου να αντικρούσει τα επιχειρήματα του εκλεκτορικού σώματος.

Το πρώτο πιστοποιητικό ήταν από το “Επαρχιακό Συμβούλιο Σμύρνης”, στο οποίο αναφερόταν ότι ο Σόλων Βέρας ήταν Έλληνας το γένος, Χριστιανός Ορθόδοξος και Έλληνας υπήκοος, από το 1939. Η αιχμή, που προφανώς είχε πυροδοτήσει το θέμα της εθνοκφοσύνης του Βέρα μέσα στην Ιατρική Σχολή, ενδέχεται να ήταν το γεγονός ότι πριν από το 1939 είχε αποκτήσει από τον πατέρα του Θεοδόσιο την ιταλική ιθαγένεια, την οποία είχε επιδιώξει για λόγους πολιτικής και κοινωνικής σκοπιμότητας, κατά την περίοδο των ανθελληνικών διωγμών στην Τουρκία και με την παραίνεση της Ελληνικής Κυβέρνησης. Η κατάσταση τότε για τον ελληνισμό της Τουρκίας είχε ως εξής: Από το 1897 το ελληνικό κράτος και το Οικουμενικό Πατριαρχείο δεν μπορούσαν πλέον να προστατεύσουν αποτελεσματικά τα ύψιστα εθνικά συμφέροντα του ελληνισμού στην Τουρκία. Ο τουρκικός σοβινισμός ήταν συνεχώς διογκούμενος και έτσι κρίθηκε αναγκαίο, για λόγους τακτικής του αμυντικού αγώνα, που διεξαγόταν από τους Έλληνες πολίτες στους οποίους είχε ανατεθεί η διαχείριση των κοινών, η απόκτηση ιθαγένειας κάποιας από τις χώρες που συγκαταλέγονταν στις Μεγάλες Δυνάμεις, γεγονός που αποδείχθηκε πολύ χρήσιμο για το σύνολο των Ελλήνων. Ο Σόλων Βέρας υπήρξε πιστό και αφοσιωμένο όργανο αυτής της εθνικής πολιτικής.

Ακόμα, ο Βέρας προσκόμισε στη Σχολή βεβαίωση του Ν. Πανουριά, τέως πρεσβευτή της Ελλάδας, ο οποίος είχε διατελέσει από το 1918 έως το 1920 Γραμματέας και επιτετραμμένος στην ελληνική πρεσβεία στη Ρώμη, η οποία ανέφερε ότι την εποχή εκείνη ο Βέρας παρείχε πολύτιμες για την πατρίδα υπηρεσίες με άμεσο κίνδυνο της ζωής του, ως πληροφοριοδότης και κατάσκοπος, για την εξυπηρέτηση των ελληνικών συμφερόντων. Για τις υπηρεσίες του αυτές μάλιστα είχε τιμηθεί με τον αργυρό Σταυρό των Ιπποτών του Σωτήρος.

Το τρίτο έγγραφο προερχόταν από το Υπουργείο Εσωτερικών, το “Κέντρο Αλλοδαπών Αθηνών”, στο οποίο ανεφερόταν ότι ο Βέρας πολιτογραφήθηκε Έλληνας υπήκοος το 1939, κατόπιν αιτήσεώς του, η οποία είχε κατατεθεί από το 1931. Ο Βέρας ωστόσο, είχε διατηρήσει και την ιταλική

υπηκοότητα μέχρι τότε, παρά το γεγονός ότι είχε εγκατασταθεί στην Ελλάδα μετά την μικρασιατική καταστροφή το 1922, για λόγους περιουσιακούς, επειδή είχε ακίνητη περιουσία στη Σμύρνη, την οποία, αν δεν διατηρούσε την ιταλική υπηκοότητα, θα έχανε. Το σχετικό έγγραφο αναφέρει ότι, κατά τη διάρκεια της παραμονής του στην Ελλάδα, ο Βέρας εργάστηκε ως ειδικός Παιδίατρος σε διάφορα νοσηλευτικά ιδρύματα και δημοσίευσε συγγράμματα υγειονομικού περιεχομένου. Επίσης, αναφέρει ότι τον Ιούνιο του 1940 διορίστηκε Υγειονομικός Επιθεωρητής του “Πατριωτικού Ιδρύματος” και ότι κατά την έκρηξη του ελληνο-ιταλικού πολέμου συνελήφθη από τις ελληνικές αρχές και φυλακίστηκε στο στρατόπεδο συγκεντρώσεως του Άργους, μολονότι είχε αποκτήσει την ελληνική υπηκοότητα. Τέλος δε, ότι μετά από λίγο χρονικό διάστημα αποφυλακίστηκε, επειδή δεν είχαν προκύψει στοιχεία εις βάρος του. Αναφέρει, ακόμα, το γεγονός ότι ο Σόλων Βέρας, πολύ πριν από τον Β΄ Παγκόσμιο πόλεμο, υπήρξε καθηγητής της Υγιεινής στο Ιταλικό Γυμνάσιο και ότι ο διορισμός του είχε γίνει με την απόλυτη έγκριση του Υπουργείου Υγείας, λόγω της ειδικότητάς του και της ιταλομάθειάς του. Τέλος, επισημαίνεται ότι η Υγιεινή τότε, διδασκόταν υποχρεωτικά, σύμφωνα με το εκπαιδευτικό πρόγραμμα, τόσο στα ελληνικά σχολεία όσο και στις ξένες σχολές που λειτουργούσαν στην Ελλάδα. Από την υπηρεσία του αυτή ο Σόλων Βέρας, λόγω της ιδιότητάς του, είχε αποκτήσει και δίπλωμα Σχολιάτρου.

Ένα τέταρτο έγγραφο του Αστυνομικού Διευθυντή, στις 13/12/1945 προς την “Διεύθυνση Υπηρεσίας Αλλοδαπών”, πιστοποιούσε ότι, μετά τη διενέργεια επισταμένης εξέτασης των στοιχείων που αναφέρονταν εναντίον του Βέρα αλλά και κατόπιν παρακολούθησής του, τίποτα το επιλήψιμο δεν προέκυπτε εις βάρος του.

Εξάλλου δεν θα πρέπει να ξεχνάμε ότι κατά τον Α΄ Βαλκανικό Πόλεμο και τον Α΄ Παγκόσμιο πόλεμο ο Βέρας είχε προσφέρει ως Ιατρός τις υπηρεσίες του.

Μετά από όλα αυτά τα πειστήρια, δεν προέκυπτε τίποτα το επιλήψιμο σε βάρος του Σόλων Βέρα και οι πληροφορίες οι οποίες είχαν αρχικά παρασχεθεί στην Ιατρική Σχολή θεωρήθηκαν από το εκλεκτορικό της σώμα ως “πεπλανημένες”. Έτσι, ο Βέρας δικαιώθηκε και στις 22/5/1947 εξελέγη για δεύτερη φορά τακτικός καθηγητής της Παιδιατρικής και παρέμεινε σ’ αυτή την έδρα μέχρι το 1957, από όπου αποχώρησε λόγω ορίου ηλικίας. Η

πρώτη Παιδιατρική Κλινική που ιδρύθηκε τότε, λειτουργούσε ως μικρό τμήμα στο Θεαγένειο Νοσοκομείο και στη συνέχεια μεταφέρθηκε στη νέα πτέρυγα του Νοσοκομείου ΑΧΕΠΑ, με πρώτο Διευθυντή της τον Βέρα. Από την 1^η Σεπτεμβρίου 1952 μέχρι το 1953, ο Βέρας διητέλεσε και Κοσμήτορας της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Κατά το διδακτικό έτος 1954-55, του ανατέθηκε πρόσθετα και η διδασκαλία των φοιτητών της εκτάκτου αυτοτελούς έδρας της Παιδολογίας και Σχολικής Υγιεινής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Το 1956, με Βασιλικό Διάταγμα, διορίστηκε τακτικός Συγκλητικός για το Πανεπιστημιακό έτος 1956-7. Από το 1953 έως το 1959 υπήρξε μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του “Εθνικού Παπάφειου Ορφανοτροφείου, ο Μελιτεύς” ως εκπρόσωπος της Ιατρικής Σχολής του Α.Π.Θ.

Η αποδοχή του Βέρα ήταν πλέον γενική. Το “Υπουργείον Θρησκευμάτων και Εθνικής Παιδείας”, με εγκύκλιο επιστολή του, την οποία υπέγραφε ο Υπουργός Α. Παπαδήμος και η οποία απευθυνόταν σε όλες τις βαθμίδες της Εκπαίδευσης, ήδη από το 1946 συνιστούσε ν’ αγοραστεί το βιβλίο του Σόλων Βέρα με τίτλο «*Το παιδί μου*», με την προτροπή να αναγνωστεί από όλους τους εκπαιδευτικούς και να υπάρχει αυτό σε όλες τις βιβλιοθήκες των σχολείων του κράτους, γιατί σε αυτό αναλύονται επιστημονικά και με “επαγγελματικό τρόπο” τα περισσότερα φαινόμενα της σωματικής και πνευματικής ανάπτυξης της παιδικής ηλικίας.

Τέλος, ο Βέρας τιμήθηκε με μετάλλια και παράσημα από διάφορα κράτη όπως: του Ταξιάρχου του Φοίνικα, του Αργυρού Σταυρού του Σωτήρος, μετάλλιο εξαιρέτων πράξεων, μετάλλιο του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού, τον Χρυσούν Σταυρό του Γαλλικού Τάγματος της Λεγεώνας της Τιμής, των Χρυσών Δαφνών της Ακαδημίας, του Ταξιάρχου του Δανίλου (Μαυροβούνιο), τον Χρυσούν Σταυρόν του Στέμματος της Ιταλίας.

Ο Σόλων Βέρας απεβίωσε στις 20 Μαΐου του 1974 σε ηλικία 87 ετών. Την ίδια μέρα η Ιατρική Σχολή και η Σύγκλητος του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, η οποία συνήλθε εκτάκτως, εξέδωσε το παρακάτω ψήφισμα: Να εκφραστούν τα συλλυπητήρια της Συγκλήτου στην οικογένειά του, να κατατεθεί στεφάνι στη σορό του, να αναρτηθεί το πορτραίτο του στην Αίθουσα Τελετών του Πανεπιστημίου και να δημοσιευθεί το ψήφισμα αυτό στις εφημερίδες της Θεσσαλονίκης και των Αθηνών.

Σπύρος Χαροκόπος²

Ο Σπύρος Χαροκόπος γεννήθηκε στην Κεφαλονιά στις 28 Σεπτεμβρίου 1903 και σπούδασε Ιατρική στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, από όπου έλαβε το πτυχίο της Ιατρικής το 1930. Το 1934 αναγορεύθηκε Διδάκτωρ της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου της Γενεύης και, έκτοτε, επί διετία εργάστηκε στην Α' Παθολογική Κλινική του Πανεπιστημίου Αθηνών, υπό τον καθηγητή Σπύρο Λιβιεράτο, ενώ ασχολήθηκε με την Παιδιατρική επί επτά έτη ως εξωτερικός και εσωτερικός βοηθός σε διάφορες Παιδιατρικές Κλινικές των Αθηνών, της Γένουας, του Στρασβούργου και του Μονάχου. Όταν επανήλθε από το εξωτερικό, διορίστηκε και εργάστηκε για μια δεκαετία ως επιμελητής της Παιδιατρικής Κλινικής του Πανεπιστημίου Αθηνών υπό τον αείμνηστο καθηγητή Γ. Μακκά. Στη συνέχεια ανέλαβε τη διεύθυνση της Παιδιατρικής Κλινικής του Νοσοκομείου “Αγλαΐα Κυριακού” των Αθηνών, θέση την οποία διατήρησε για 17 χρόνια.

Παράλληλα, κατά την περίοδο της κατοχής, ο Σπύρος Χαροκόπος εργάστηκε ως προϊστάμενος της υπηρεσίας “Ιατρικών Ασθενών Παίδων” σε αποστολή του Ελβετικού Ερυθρού Σταυρού, όπου συνέβαλε στην περίθαλψη ενός υπερβολικά μεγάλου αριθμού πασχόντων και υποσιτισμένων παιδιών. Μετά τον πόλεμο προσέφερε τις υπηρεσίες του για μια τριετία ως Παιδίατρος στο “Δημόσιο Μαιευτήριο” Αθηνών και στη Β' Μαιευτική και Γυναικολογική Κλινική του Πανεπιστημίου Αθηνών για την περίθαλψη και τη νοσηλεία των νεογνών, ενώ υπήρξε και επιστημονικός Σύμβουλος στη “Βασιλική Πρόνοια”. Για το έργο του αυτό ο Σπύρος Χαροκόπος παρασημοφορήθηκε από το Βασιλιά Παύλο.

Το 1951 πήγε στην Αιθιοπία, κατόπιν προσκλήσεως του αυτοκράτορα της Αιθιοπίας και με την σύμφωνη γνώμη των Υπουργείων Εξωτερικών και Υγιεινής, για να προσφέρει εκεί τις ιατρικές του υπηρεσίες. Επί σειρά ετών διητέλεσε μέλος διοικητικών συμβουλίων οργανισμών και ιδρυμάτων ιατροκοινωνικής Πρόνοιας και Ιατρικών Συλλόγων και διητέλεσε μέλος πολλών ελληνικών και ξένων επιστημονικών Εταιρειών.

Ο Σπύρος Χαροκόπος, το 1965, εξελέγη καθηγητής της Ιατρικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, από όπου αποχώρησε λόγω ορίου ηλικίας το 1969³. Την εποχή που εξελέγη είχε ήδη λάβει ενεργό μέρος σε 20 διεθνή Συνέδρια και διασκέψεις, όπου αντιπροσώπευσε

την χώρα μας ως εκπρόσωπος του Υπουργείου Υγιεινής, του Πανεπιστημίου Αθηνών, του “Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού”, του “Πανελληνίου Ιατρικού Συλλόγου”, του “Ιατρικού Συλλόγου Αθηνών”, της “Ελληνικής Παιδιατρικής Εταιρείας” και του Επιστημονικού τύπου της Ελλάδος.

Το συγγραφικό έργο του Σ. Χαροκόπου είναι πλουσιότατο. Κατά τα 32 έτη της σταδιοδρομίας του, πριν εκλεγεί καθηγητής, είχε δημοσιεύσει 250 περίπου επιστημονικές εργασίες, σε ελληνικά και ξένα περιοδικά. Σημαντική είναι η προσφορά του στην Ιστορία της Ιατρικής με δημοσιεύσεις του πάνω στο αντικείμενο αυτό με τίτλους όπως: «*Αι πρόοδοι της Παιδιατρικής επί τη εικοσαετηρίδι της «Ελληνικής Παιδιατρικής Εταιρείας»*»⁴, «*Το παιδί και ο Αριστοτέλης*»⁵, «*Το παιδί άλλοτε και τώρα*»⁶, «*Το παιδί και η Ιστορία*»⁷, «*Το παιδί στην Ιστορία*», «*Η γέννηση*»⁸, «*Τα παιδιά και ο Ιωάννης Καποδίστριας*»⁹ κ.α. Ωστόσο, δεν ασχολήθηκε μόνον με αυτή τη θεματολογία. Πολλά άρθρα του ιστορικο-ιατρικά αντλούσαν το περιεχόμενό τους από την ιδιαίτερη πατρίδα, του τα Επτάνησα («*Επτανήσιοι Ιατροί*»¹⁰, «*Οι Επτανήσιοι Ιατροί εις τας θετικές και θεωρητικές επιστήμας τα γράμματα και τας καλὰς τέχνας*»¹¹, «*Αφιέρωμα στους Επτανησιώτες Ιατρούς για τη δράση τους στη Τουρκοκρατία και την Εθνεγερσία*»¹², «*Από την Ιστορία της Ιατρικής και της Κοινωνικής Πρόνοιας στην Επτάνησο*»¹³, «*Από την προστασία παιδιών και εφήβων στην Επτάνησο (Κεφαλληνία – Ιθάκη)*», «*Ιστορική και Ιατροκοινωνική μελέτη*»¹⁴ κ.α.). Θέματα όπως εκείνα που αφορούν στη συμπεριφορά των παιδιών και των εφήβων, στον αγώνα του γιατρού μπροστά στο θάνατο του ασθενούς, προστασίας των παιδιών, Κοινωνιολογίας, επαγγελματικού προσανατολισμού των νέων, αγωγής και παιδείας των νέων, διακήρυξης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων του παιδιού, φιλοσοφικής θεώρησης της Ιατρικής και μια σειρά άλλων παρεμφερών άρθρων, που δεν άπτονται άμεσα του λειτουργήματός του, υποδηλώνουν την εξαιρετικά καλλιεργημένη και ευαίσθητη φυσιολογία του Σ. Χαροκόπου. Το βιβλίο του με τίτλο «*Παιδιατρική*»¹⁵ αποτέλεσε το πρώτο πανεπιστημιακό σύγγραμμα Παιδιατρικής, που απευθυνόταν σε φοιτητές, ειδικευόμενους αλλά και ειδικούς ιατρούς. Στον Πρόλογο του βιβλίου αυτού ο Σ. Χαροκόπος γράφει: «Κατά την επίτομον αυτήν συγγραφήν καταβάλομεν προσπάθειαν αφ’ ενός μεν να παράσχωμεν εις τους σπουδαστάς της ιατρικής και τους ειδικευμένους εις την παιδιατρικήν ιατρούς βασικά και ικανά στοιχεία,

τα οποία να συντελέσουν όχι μόνον εις την απόκτησιν θεμελιωδών γνώσεων της παιδιατρικής, αλλά και παραγωγὴν των γνώσεων αυτών επί των συγχρόνων προόδων, εις τον ευρύτατον τούτον τομέα της ιατρικής».

Το 1966 αναλαμβάνει την Προεδρία της “Ενώσεως Παιδιάτρων Θεσσαλονίκης” (που είχε ιδρυθεί το 1951) ο καθηγητής της Παιδιατρικής Σπ. Χαροκόπος και αυτό θα αποτελέσει παράδοση στη συνέχεια, ο εκάστοτε δηλαδή καθηγητής της έδρας της Παιδιατρικής, να αναλαμβάνει, την προεδρία. «Το 1967 οι συνθήκες έχουν πλέον ωριμάσει, με την αύξηση του αριθμού των παιδίατρων, την αύξηση των ανακοινώσεων, την ανάγκη για περισσότερη ενημέρωση των Ιατρών ώστε αποφασίζεται η μετεξέλιξη της “Ενώσεως Παιδιάτρων” σε “Παιδιατρική Εταιρεία Βορείου Ελλάδος” (ΠΕΒΕ). Της νέας αυτής εταιρείας πρώτος Πρόεδρος διετέλεσε ο Σ. Χαροκόπος (περίοδος 1967-70) και έτσι η ΠΕΒΕ συνέχισε την πορεία της διαθέτοντας όμως τώρα περισσότερη δύναμη και κύρος»¹⁶.

Στις 16 Ιουλίου 1985 ο Σπύρος Χαροκόπος, απεβίωσε σε ηλικία 82 ετών.

Χρίστος Κασίμος¹⁷

Ο Χρίστος Κασίμος γεννήθηκε στον Άγιο Νικόλαο Κυνουρίας της Αρκαδίας, το 1914. Φοίτησε στο Πανεπιστήμιο Αθηνών από το έτος 1932 και πήρε το πτυχίο της Ιατρικής το 1938 με το βαθμό “Άριστα”.

Από την 1/5/1938 έως την 15/3/1940 υπηρέτησε ως βοηθός στην Παθολογική Κλινική του Νοσοκομείου των Αθηνών “Ευαγγελισμός” υπό την επίβλεψη του Μ. Λοράνδου, από όπου έλαβε την ειδικότητα του Παθολόγου.

Τον Μάρτιο του 1940, έπειτα από διαγωνισμό, διορίστηκε Σχολίατρος στην Αθήνα. Κατά τον ελληνο-ιταλικό πόλεμο (1940-41) πήρε μέρος ως έφεδρος ανθυπίατρος, υπηρετώντας στο Δεύτερο Νοσηλευτικό Ορεινό Τμήμα και στην τέταρτη Ορεινή Πυροβολαρχία. Από το 1941 ως το 1948 διετέλεσε εξωτερικός βοηθός στην Πανεπιστημιακή Παιδιατρική Κλινική Αθηνών που ήταν τότε υπό την διεύθυνση του καθηγητή Κ. Χωρέμη. Κατά τη διετία ωστόσο 1944-1946 επιστρατεύτηκε, κατά τον εμφύλιο πόλεμο, έχοντας ήδη προαχθεί στο βαθμό του Υπιάτρου.

Ο Κασίμος μετεκπαιδεύτηκε το 1948 στο Παρίσι, ως υπότροφος της U.N.I.C.E.F., καθώς και

στην Αγγλία ως υπότροφος του Βρετανικού Συμβουλίου. Με την επιστροφή του στην Αθήνα επαγλήθη στην Πανεπιστημιακή Παιδιατρική Κλινική, όπου ανέλαβε καθήκοντα επιμελητού. Το 1953 αναγορεύθηκε διδάκτωρ του Πανεπιστημίου Αθηνών με βαθμό “Άριστα”.

Από το 1952 έως το 1965 επόπτευε το τμήμα βρεφών της Παιδιατρικής Πανεπιστημιακής Κλινικής και συνέβαλλε στη νοσηλεία των μικρών ασθενών, στην εκπαίδευση των φοιτητών και ειδικευόμενων ιατρών, και για μια 15ετία εκπόνησε, μόνος ή μαζί με τον καθηγητή Χωρέμη και άλλους συνεργάτες της Κλινικής, ερευνητικές και κλινικές εργασίες, οι οποίες δημοσιεύθηκαν σε ελληνικά και ξένα περιοδικά. Το 1959 αναγορεύθηκε υφηγητής από την Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Το έργο όμως του Χρίστου Κασίμου συνεχίστηκε αδιάκοπα με τη διδασκαλία των μετεκπαιδευμένων ιατρών του ΙΚΑ, με πολλές επιστημονικές ανακοινώσεις και διαλέξεις για επίκαιρα θέματα της ιατρικής, με τη συνεργασία του σε πολλά περιοδικά και με τη συγγραφή βιβλίου παιδιατρικής το οποίο προλόγισε ο καθηγητής Κ. Χωρέμης, που το συνιστούσε με θέρημη.

Από το 1966 διηύθυνε το “Κέντρο Μαθητικής Αντίληψης” των Αθηνών, το οποίο ανακαίνισε και εκσυγχρόνισε εκ βάθρων, προσθέτοντας σε αυτό νέα τμήματα και εξοπλίζοντάς το με σύγχρονα επιστημονικά όργανα και μηχανήματα.

Το 1970 εξελέγη έκτακτος εντεταλμένος καθηγητής της Παιδιατρικής Κλινικής του Α.Π.Θ. στο Νοσοκομείο ΑΧΕΠΑ. Υπό τη διεύθυνσή του η Παιδιατρική Κλινική αναδιοργανώθηκε και αναμορφώθηκε εξ’ αρχής. Συνεστήθη ηλεκτροεγκεφαλογραφικό τμήμα, δημιουργήθηκε πρότυπο ερευνητικό εργαστήριο αποτελούμενο από 5 τμήματα (αιματολογικό, ανοσολογικό, κυτταρογενετικό, νεογνολογικό και μεταβολικό). Ωστόσο, σημαντικό είναι και το διοικητικό του έργο, καθώς διετέλεσε Πρόεδρος του Νοσοκομείου Αγ. Δημήτριος (1971-73) και Πρόεδρος του Νοσοκομείου Ιπποκράτειο (1978).

Μεγάλη προσοχή αποδόθηκε από τον Κασίμο στην έρευνα όπου, για το σκοπό αυτό, καθιέρωσε επίσημες επιστημονικές συγκεντρώσεις της Κλινικής, κατά τις οποίες ανταλλάσσονταν απόψεις τόσο για τα περιστατικά της Κλινικής όσο και για γενικότερα θέματα Παιδιατρικής.

Εκπόνησε, πριν την εκλογή του ως έκτακτος καθηγητής, συνολικά 115 επιστημονικές εργασίες,

εκτός από τις παρουσιάσεις περιστατικών, από τις οποίες στις 21 υπήρξε ο μόνος συγγραφέας, στις 67 ο πρώτος από τους συγγραφείς και στις υπόλοιπες ο δεύτερος ή ο τρίτος στη σειρά. Δέκα από τις εργασίες του είχαν δημοσιευθεί σε ξένα περιοδικά.

Το 1971 με αίτησή του προς τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, ο Χρίστος Κασίμος ζητάει να διορισθεί στην κενή θέση του Διευθυντή του “Κέντρου Μαθητικής Αντίληψης” Θεσσαλονίκης, εξαιτίας της προϋπηρεσίας του στην Αθήνα και του ιδιαίτερα αξιόλογου έργου του σ’ αυτό. Παρά τη σχετική γνωμάτευση της Γενικής Διεύθυνσης Σωματικής Αγωγής και Υγιεινής προς τη Γενική Διεύθυνση Ανώτατης Εκπαίδευσης, ο τότε Υπουργός Γεω. Φραγκάτος δεν έκανε τελικά δεκτό το αίτημά του.

Το 1973 ο Κασίμος εξελέγη παμψηφεί τακτικός καθηγητής της έδρας της Παιδιατρικής του Α.Π.Θ. Η συγκεκριμένη διαδρομή και το έργο του ήταν που δημιούργησε την ανάγκη να καταγραφεί στα πρακτικά της εκλογής του η παραδοχή του Κοσμήτορα της Σχολής και πολλών συναδέλφων του, του “σφάλματος” που είχε διαπράξει το εκλεκτορικό σώμα, δηλαδή που τον είχε εκλέξει κατά την προηγούμενη ψηφοφορία, της προηγούμενης τριετίας, ως έκτακτο καθηγητή.

Τη δεκαετία 1954-1964 διετέλεσε Γραμματέας Σύνταξης του περιοδικού *Δελτίο Παιδιατρικής Κλινικής Πανεπιστημίου Αθηνών*. Για την αναβάθμιση του περιοδικού ο Χ. Κασίμος εργάστηκε με ζήλο ώστε να επιτύχει να θεωρείται αυτό, ως ένα των εγκυροτέρων ιατρικών περιοδικών της Ελλάδος.

Ο Κασίμος είχε μια πλούσια συγγραφική δράση. Συνέγραψε «*Σημειώσεις παιδιατρικής*», «*Λοιμώξεις βρέφους και παιδιού και καταπολέμησις αυτών*», «*Θεραπευτικά σχήματα*» ενώ ήταν ο εμπνευστής και ιδρυτής του περιοδικού τα «*Χρονικά της Παιδιατρικής Κλινικής Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης*», που αργότερα μετονομάστηκε (1971) σε «*Παιδιατρικά Χρονικά*».

Ο Χ. Κασίμος διετέλεσε, επίσης, μέλος πολλών επιστημονικών Εταιρειών. Υπήρξε δραστήριο μέλος των Διοικητικών τους Συμβουλίων, όπως της Ιατρικής και της Παιδιατρικής Εταιρείας Αθηνών και του Ιατρικού Συλλόγου Αθηνών (1955-64). Από το 1971 μέχρι το 1976¹⁶ ο Κασίμος διετέλεσε Πρόεδρος της “Παιδιατρικής Εταιρείας Βορείου Ελλάδος” ενώ από το 1978 και για ένα έτος διετέλεσε Πρόεδρος της “Ελληνικής Παιδιατρικής Εταιρείας”¹⁶.

Ο Χ. Κασίμος, όπως αναφέρει το Αναμνηστικό Λεύκωμα για τα 50 χρόνια της Παιδιατρικής Εταιρείας Βορείου Ελλάδος, «έδωσε νέα πνοή και μεγάλη ώθηση στην πρόοδο της Παιδιατρικής ολόκληρης της Βόρειας Ελλάδας. Υπό την Προεδρία του η Παιδιατρική Εταιρεία Βορείου Ελλάδος σημείωσε αματώδη πρόοδο. Στα πλαίσια της προσπάθειας της ΠΕΒΕ για ενίσχυση της έρευνας στη Β. Ελλάδα, θεσμοθετήθηκε το 2000 το Βραβείο “Χρίστος Κασίμος”, που απονέμεται από την Εταιρεία σε πρωτότυπη ερευνητική μελέτη παιδιών – μελών της ΠΕΒΕ»¹⁶

Στις 31/8/1982 αποχώρησε από το Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης λόγω συμπληρώσεως του ορίου ηλικίας. Στις 5 Δεκεμβρίου του 2002 απεβίωσε σε ηλικία 88 ετών.

Η “Πανελλήνια Εταιρεία Ιστορίας της Ιατρικής”, μόλις λίγες ημέρες πριν το θάνατό του, πρόφθασε να τον τιμήσει, μαζί με άλλους Ομότιμους Καθηγητές της Παιδιατρικής του Ιατρικού Τμήματος του Α.Π.Θ., απονέμοντάς του τον τίτλο του Επίτιμου μέλους της, στο 1^ο της Συνέδριο με θέμα «Ιστορία της Παιδιατρικής από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα», που έγινε στη Θεσσαλονίκη (Κέντρο Ιστορίας του Δήμου 23-23 Νοεμβρίου 2002).

Βιβλιογραφία

1. Τα βιογραφικά στοιχεία για τον Σ. Βέρα αντλήθηκαν από το αρχειακό υλικό του Ιατρικού Τμήματος του Α.Π.Θ.
2. Χαροκόπος Σ, 1971. Δραστηριότητες της Παιδιατρικής κλινικής Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Απόψεις και προσανατολισμοί επί της Παιδιατρικής εκπαίδευσής και της προστασίας του παιδιού εν Ελλάδι. Στο: Επιστημονική Επετηρίς Ιατρικής Σχολής Α.Π.Θ. Τόμος Η', Θεσσαλονίκη, 1971: 229-30.
3. Χαροκόπος Σ. Το παιδί άλλοτε και τώρα. Εναρκτήριο λόγος εκφωνηθείς την 10ην Απριλίου 1965, εν τη μεγάλη αιθούση τελετών, υπό Σ. Χαροκόπου. Στο: Επετηρίς της Ιατρικής Σολής Α.Π.Θ. Τόμος Δ'. Θεσσαλονίκη, 1965: 55-84.
4. Χαροκόπος Σ. Αι πρόοδοι της παιδιατρικής. Ελληνική Ιατρική 1952, 12: 7-20.
5. Χαροκόπος Σ. Το παιδί και ο Αριστοτέλης. Αθήναι: Επιστημονικές εκδόσεις Γρηγόριος Κ. Παρισιάνος, 1981: 3-15.
6. Χαροκόπος Σ. Το παιδί άλλοτε και τώρα. Εναρκτήριο λόγος εκφωνηθείς την 10ην Απριλίου 1965, εν τη μεγάλη αιθούση τελετών, υπό Σ. Χαροκόπου. Στο: Επετηρίς της Ιατρικής Σολής Α.Π.Θ. Τόμος Δ'. Θεσσαλονίκη, 1965: 55-84.
7. Χαροκόπος Σ. Το παιδί και η ιστορία. Αρχαία Υγιεινής 1980, 29: 53-67.
8. Χαροκόπος Σ. Το παιδί στην ιστορία. Η γέννηση. Αθήναι: Επιστημονικές εκδόσεις Γρηγόριος Κ. Παρισιάνος, 1981: 3-20.
9. Χαροκόπος Σ. Τα παιδιά και ο Ιωάννης Καποδίστριας. Στο: Επιστημονική Επετηρίς Ιατρικής Σχολής Α.Π.Θ. Τόμος ΙΓ'. Θεσσαλονίκη, 1980: 547-60.
10. Χαροκόπος Σ. Επτανήσιοι ιατροί. Διαλέξεις 1975, 99-120.
11. Χαροκόπος Σ. Οι Επτανήσιοι Ιατροί εις τας θετικές και θεωρητικές επιστήμας τα γράμματα και τας καλές τέχνας. Στο: Επιστημονική Επετηρίς Ιατρικής Σχολής Α.Π.Θ. Τόμος ΙΑ'. Θεσσαλονίκη, 1976: 251-76.
12. Χαροκόπος Σ. Αφιέρωμα στους Επτανησιώτες Ιατρούς για τη δράση τους στη Τουρκοκρατία και την Εθνεγερσία. Στο: Επιστημονική Επετηρίς Ιατρικής Σχολής Α.Π.Θ. Τόμος Θ'. Θεσσαλονίκη, 1972: 649-60.
13. Χαροκόπος Σ. Από την Ιστορία της Ιατρικής και της Κοινωνικής Πρόνοιας στην Επτάνησο. Παρνασσός 1973, 2: 240-66.
14. Χαροκόπος Σ. Από την προστασία παιδιών και εφήβων στην Επτάνησο (Κεφαλληνία – Ιθάκη), Ιστορική και Ιατροκοινωνική μελέτη. Αρχαία Ελληνικής Παιδιατρικής Εταιρείας 1972, 35: 377-97.
15. Χαροκόπος Σ. Παιδιατρική. Αθήναι: Επιστημονικές εκδόσεις Γρ. Κ. Παρισιάνος, 1971.
16. Παιδιατρική Εταιρεία Βορείου Ελλάδος. Η Παιδιατρική στη Θεσσαλονίκη κατά τον 20ο αιώνα. Αναμνηστικό λεύκωμα για τα 50 χρόνια της Παιδιατρικής Εταιρείας Βορείου Ελλάδος. Θεσσαλονίκη 2002.
17. Αρχαία του Ιατρικού Τμήματος του Α.Π.Θ. Όπου χρησιμοποιούνται άλλες πηγές, αναφέρονται με σχετικές παραπομπές.

Αλληλογραφία:

Ε. Χριστοπούλου-Αλετρά
 Ιστορία Ιατρικής
 Ιατρικό Τμήμα, Α.Π.Θ.
 Τηλ.: 2310 999136
 Fax: 2310 999139

Corresponding author:

Ε. Christopoulou-Aletra
 Department of Medical History
 e-mail: ealetra@med.auth.gr